© Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь
Установа адукацыі «Рэспубліканскі інстытут кантролю ведаў»

УВАГА! *Фатаграфаванне, капіраванне і распаўсюджванне тэставага матэрыялу цягне за сабой адміністрацыйную адказнасць.*

ДРТ–2026 г.

Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі

Варыянт змяшчае 38 *заданняў і складаецца з часткі* А (16 *заданняў) і часткі* В (22 *заданні). На выкананне ўсіх заданняў адводзіцца* 90 *мінут. Будзьце ўважлівыя! Жадаем поспеху!*

Частка А

У кожным заданні часткі А *толькі адзін з прапанаваных адказаў з'яўляецца правільным. У бланку адказаў пад нумарам задання пастаўце метку (×) у клетачцы, якая адпавядае нумару выбранага Вамі адказу.*

А1. Вера ў існаванне адзінага Бога – гэта:

1) політэізм;
2) анімізм;
3) татэмізм;
4) манатэізм;
5) фетышызм.

А2. Падзенне Заходняй Рымскай імперыі адбылося ў:

1) 476 г.;
2) 800 г.;
3) 843 г.;
4) 962 г.;
5) 1212 г.

А3. Выкарыстоўваючы картасхему «Распаўсюджванне хрысціянства», вызначце правільнае сцверджанне адносна распаўсюджвання хрысціянства на беларускіх землях у X–XII стст.

1) Хрысціянскія мураваныя храмы былі пабудаваны ў гарадах Пінску і Тураве.
2) На тэрыторыі Беларусі былі заснаваны тры епархіі.
3) На тэрыторыі Беларусі першай з'явілася Тураўская епархія.
4) Хрысціянскія рэліквіі былі знойдзены ў гарадах Берасці і Браславе.
5) Горад Менск з'яўляўся цэнтрам епархіі.

А4. Вызначце правільнае сцверджанне адносна духоўнага развіцця еўрапейскіх цывілізацый у Познім сярэднявеччы.

1) Свецкая ўлада пап захоўвалася ў асноўным у Цэнтральнай Італіі.
2) У Заходняй Еўропе ў гэты перыяд праваслаўная царква была самай магутнай арганізацыяй.
3) Уплыў царквы на духоўнае жыццё грамадства ў XIV–XV стст. паступова ўзмацняўся.
4) У сярэдзіне XV ст. нямецкі вучоны Парацэльс вынайшаў друкарскі станок.
5) Важнай асаблівасцю еўрапейскай культуры гэтага перыяду з’яўлялася скарачэнне колькасці твораў, напісаных на нацыянальных мовах.

А5. Гарадзельская унія паміж Вялікім Княствам Літоўскім (ВКЛ) і Польшчай была заключана ў:

1) 1253 г.;
2) 1362 г.;
3) 1385 г.;
4) 1413 г.;
5) 1432 г.

А6. Вызначце адзін з вынікаў Рэфармацыі ў ВКЛ:

1) распаўсюджванне асветніцтва і дабрачыннасці ў грамадстве;
2) выгнанне арыян з краіны;
3) ліквідацыя свабоды веравызнання;
4) устанаўленне дамінавання каталіцкай царквы ў культурным жыцці;
5) паляпшэнне матэрыяльнага становішча праваслаўнай царквы.

А7. Асноўным кірункам Контррэфармацыі ў Заходняй Еўропе была(-о):

1) адмова ад удзелу ў рэлігійных войнах;
2) выданне Нанцкага эдыкта;
3) канчатковае афармленне англіканскай царквы;
4) падтрымка пратэстанцкага веравучэння;
5) стварэнне ордэна езуітаў і распаўсюджванне яго ўплыву.

А8. У 1557 г. у ВКЛ быў (была) прыняты(-а):

1) прывілей Казіміра;
2) Канстытуцыя;
3) «Устава на валокі»;
4) Судзебнік Казіміра;
5) прывілей Аляксандра.

А9. Вынікі напалеонаўскіх войнаў былі падведзены ў 1815 г. на:

1) Вашынгтонскай канферэнцыі;
2) Тэгеранскай канферэнцыі;
3) Венскім кангрэсе;
4) Парыжскай мірнай канферэнцыі;
5) Патсдамскай канферэнцыі.

A10. Прамысловасць на беларускіх землях у XIX ст. спецыялізавалася пераважна на:

1) перапрацоўцы нафты;
2) машынабудаванні;
3) вытворчасці ўгнаенняў;
4) вытворчасці сельскагаспадарчай тэхнікі;
5) перапрацоўцы мясцовай сыравіны.

A11. Аўтарам твора «Шляхціц Завальня, або Беларусь у фантастычных апавяданнях» з'яўляецца:

1) Я. Колас;
2) Я. Баршчэўскі;
3) А. Пашкевіч (Цётка);
4) Ф. Багушэвіч;
5) Я. Купала.

A12. Для сацыяльна-эканамічнага становішча Заходняй Беларусі (1921–1939) было(-а; -і) характэрна(-ы):

1) пераважнае развіццё цяжкай прамысловасці;
2) эксплуатацыя ляснога багацця Заходняй Беларусі польскімі і замежнымі кампаніямі;
3) больш высокія заработныя платы рабочых у параўнанні з цэнтральнымі раёнамі Польшчы;
4) стварэнне МТС (машынна-трактарных станцый);
5) правядзенне калектывізацыі.

A13. Вызваленчы паход Чырвонай Арміі ў Заходнюю Беларусь пачаўся:

1) 23 жніўня 1939 г.;
2) 1 верасня 1939 г.;
3) 17 верасня 1939 г.;
4) 30 кастрычніка 1939 г.;
5) 14 чэрвеня 1940 г.

A14. П. М. Машэраў з'яўляўся першым сакратаром ЦК КПБ у:

1) 1938–1947 гг.;
2) 1947–1950 гг.;
3) 1950–1956 гг.;
4) 1956–1965 гг.;
5) 1965–1980 гг.

A15. Форма палітычнай барацьбы, накіраваная на змену ўлады ў дзяржавах пад прыкрыццём дэмакратычнай рыторыкі пры актыўным знешнім умяшанні, – гэта:

1) гібрыдная вайна;
2) «каляровыя рэвалюцыі»;
3) сацыялістычная рэвалюцыя;
4) забастоўка;
5) інфармацыйная рэвалюцыя.

A16. Дагавор аб стварэнні Супольніцтва Беларусі і Расіі быў падпісаны ў:

1) 1995 г.;
2) 1996 г.;
3) 1997 г.;
4) 1998 г.;
5) 1999 г.

Частка В

Адказы, атрыманыя пры выкананні заданняў часткі В, *запішыце ў бланку адказаў. Кожную літару, лічбу пішыце ў асобнай клетачцы (пачынаючы з першай) па ўзорах, пазначаных у бланку. Адказ у выглядзе слова, некалькіх слоў пішыце без прабелаў, злучка або іншых раздзяляльных знакаў.*

В1. Устанавіце адпаведнасць.

Дата	Падзея на тэрыторыі Беларусі
А) 100 тыс. гадоў таму Б) 40–35 тыс. гадоў таму В) 24-е тыс. да н. э. Г) 3-е тыс. да н. э.	1) пераход ад палявання і збіральніцтва да жывёлагадоўлі і земляробства 2) пачатак бронзавага веку 3) пачатак каменнага веку 4) з'яўленне чалавека сучаснага тыпу (краманьёнца) 5) існаванне найбольш даўняй стаянкі першабытнага чалавека каля в. Юравічы

Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад: **А1Б4В3Г5.**

В2. Устанавіце паслядоўнасць падзей, якія адбыліся ў X–XIII стст.

1) Бітва на р. Нямізе;
2) пачатак княжання ў Менску (Мінску) Глеба Усяславіча;
3) хрышчэнне Старажытнай Русі;
4) выраб майстрам-ювелірам Лазарам Богшам шасціканцовага напрастольнага крыжа;
5) пачатак супрацьстаяння Полацкага княства і крыжакоў.

Адказ запішыце лічбамі. Напрыклад: **12345.**

В3. Вызначце характэрныя рысы развіцця культуры беларускіх зямель у XI–XIII стст.:

1) стварэнне рукапісных кніг;
2) будаўніцтва замкаў-кастэляў;
3) распаўсюджванне каменнага дойлідства;
4) распаўсюджванне пісьменнасці сярод насельніцтва;
5) замацаванне стылю барока ў архітэктуры.

Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад: **123.**

В4. Пануючае становішча ў ВКЛ у XV–XVI стст. займала __________ **саслоўе**.

Адказ запішыце словам у той форме, у якой яно павінна быць прыведзена ў сказе.

В5. Вызначце асноўныя тэндэнцыі палітычнага, сацыяльнага і эканамічнага развіцця цывілізацый у Познім сярэднявеччы:

1) фарміраванне саслоўна-прадстаўнічых манархій;
2) заняпад мануфактур у еўрапейскіх краінах;
3) уплыў знешняй пагрозы на аб’яднанне ўсходнеславянскіх зямель вакол Масквы;
4) заканадаўчае афармленне гарантаваных правоў падданых на валоданне зямлёй у краінах Усходу;
5) пачатак масавага вызвалення заходнееўрапейскіх сялян ад прыгоннай (асабістай) залежнасці.

Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад: **123.**

В6. Устойлівая супольнасць людзей, якая характарызуецца адзінствам паходжання, адзінай мовай, тэрыторыяй, эканамічным жыццём і культурай, псіхічным складам (характарам), этнічнай самасвядомасцю, – **гэта** __________.

Адказ запішыце словам у той форме, у якой яно павінна быць прыведзена ў сказе.

В7. Устанавіце паслядоўнасць падзей, якія адбыліся ў XI–XVIII стст.

1) Падзенне Канстанцінопаля ў выніку турэцкай экспансіі;
2) заключэнне Люблінскай уніі паміж ВКЛ і Польшчай;
3) першы падзел Рэчы Паспалітай;
4) раскол хрысціянскай царквы на каталіцкую і праваслаўную;
5) каранацыя літоўскага князя Міндоўга ў Новагародку (Навагрудку);

Адказ запішыце лічбамі. Напрыклад: **12345.**

В8. Вызначце характэрныя рысы сацыяльна-эканамічнага становішча беларускіх зямель у другой палове XVI – першай палове XVII ст.:

1) зараджэнне мануфактурнай вытворчасці;
2) рост гарадоў і мястэчак;
3) увядзенне мяжы яўрэйскай аселасці;
4) узмацненне прыгоннага права;
5) правядзенне аграрнай рэформы.

Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад: **123.**

В9. Устанавіце адпаведнасць.

Гістарычная асоба	Твор
А) Францыск Скарына	**1)** «Паходжанне відаў»
Б) Авіцэна	**2)** «Вялікае мастацтва артылерыі»
В) Чарльз Дарвін	**3)** «Вучэнне аб грамадстве»
Г) Казімір Семяновіч	**4)** «Малая падарожная кніжыца»
	5) «Канон лекарскай навукі»

Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад: **А1Б4В3Г5.**

B10. Вызначце характэрныя рысы развіцця культуры беларускіх зямель у эпоху Адраджэння:

1) станаўленне прыгоннага тэатра;
2) распаўсюджванне архітэктурнага стылю рэнесанс;
3) распаўсюджванне кнігадрукавання;
4) фарміраванне беларускай школы іканапісу;
5) фарміраванне полацкай архітэктурнай школы.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 123.**

B11. Устанавіце адпаведнасць.

Гістарычная асоба	Падзея
А) Міндоўг **Б)** Казімір Ягайлавіч **В)** Антоній Тызенгаўз **Г)** Вітаўт	**1)** стварэнне Судзебніка ў ВКЛ **2)** заключэнне Крэўскай уніі ў 1385 г. **3)** правядзенне рэформ у каралеўскіх эканоміях у Рэчы Паспалітай **4)** утварэнне ВКЛ **5)** ліквідацыя ўдзельных княстваў

***Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад:* А1Б4В3Г5.**

B12. Прачытайце вытрымку з «Дэкларацыі французскага караля аб заснаванні Ост-Індскай кампаніі» (1664 г.).

«Артыкул 37. Вышэйзгаданая кампанія можа дзейнічаць у межах ад мыса Добрай Надзеі да Магеланава праліва ва ўсіх Паўднёвых морах. Дазвол наш даецца кампаніі на 50 гадоў, прычым адлік часу пачынаецца з дня выхаду першых суднаў, падрыхтаваных кампаніяй, на Усход. Кампанія павінна займацца гандлем і навігацыяй у вышэйзгаданых водах, у той жа час абараняючы ўсякія французскія судны ў гэтым рэгіёне, для чаго ёй дазваляецца рэквізаваць або захопліваць патрэбныя ёй караблі, прыпасы, узбраенні, неабходныя для абароны нашага гандлю і нашых падданых».

Выкарыстоўваючы вытрымку, вызначце правільныя сцверджанні.

1) Кампанія абавязваецца абараняць усе судны ў згаданых водах.
2) У вытрымцы ўказваецца рэгіён, у якім дзейнічае кампанія.
3) У вытрымцы ўказваецца, што правасуддзе на тэрыторыях, якія кантралююцца кампаніяй, ажыццяўляецца прадстаўнікамі кампаніі.
4) У вытрымцы вызначана сфера дзейнасці кампаніі.
5) Кампаніі даецца дазвол тэрмінам на 60 гадоў.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 12.**

B13. Укажыце дату *(год)* падзеі, якая адбылася *апошняй* сярод пералічаных:

1) адмена прыгоннага права ў Расійскай імперыі;
2) адкрыццё першай чыгуначнай лініі на тэрыторыі Беларусі;
3) пачатак Вайны за незалежнасць іспанскіх калоній у Амерыцы;
4) узнікненне Беларускай рэвалюцыйнай грамады (БРГ);
5) абвяшчэнне Германскай імперыі.

***Адказ запішыце ў выглядзе чатырохзначнага ліку. Напрыклад:* 1900.**

B14. У Расійскай імперыі ў першай палове XIX ст. абавязковы дакумент, які ўключаў апісанне памераў сялянскіх надзелаў і павіннасцей, – **гэта __________**.

Адказ запішыце словам у форме назоўнага склону.

B15. Вызначце наступствы прамысловай рэвалюцыі ў XIX ст.:

1) зніжэнне ўзроўню жыцця насельніцтва;
2) рост гарадскога насельніцтва;
3) замена машыннай працы ручной;
4) тэхналагічны прагрэс;
5) фарміраванне новых сацыяльных класаў.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 123.**

B16. Укажыце дату *(год)* падзеі, якая адбылася *першай* сярод пералічаных:

1) заканчэнне Паўночнага паходу Нацыянальна-рэвалюцыйнай арміі на чале з Чан Кайшы і аб’яднанне Кітая пад уладай Гаміньдана;
2) утварэнне СССР;
3) падпісанне Дагавора аб ненападзенні паміж СССР і Германіяй;
4) абвальнае падзенне курсу каштоўных папер на Нью-Ёркскай фондавай біржы;
5) прыход НСДАП да ўлады ў Германіі.

***Адказ запішыце ў выглядзе чатырохзначнага ліку. Напрыклад:* 1900.**

B17. Устанавіце паслядоўнасць падзей, якія адбыліся ў 1917–1939 гг.

1) Зацвярджэнне дыктатуры генерала Ф. Франка ў Іспаніі;
2) прыняцце рашэння аб правядзенні ў СССР калектывізацыі;
3) пачатак Лістападаўскай рэвалюцыі ў Германіі;
4) абвяшчэнне Турцыі рэспублікай;
5) усталяванне рэжыму санацыі ў Польшчы.

***Адказ запішыце лічбамі. Напрыклад:* 12345.**

B18. План вайны Германіі супраць СССР, распрацаваны ваенна-палітычным кіраўніцтвам, атрымаў назву «__________».

Адказ запішыце словам у форме назоўнага склону.

В19. У БССР у другой палове 1950-х – першай палове 1960-х гг. пераважнае развіццё атрымалі галіны прамысловасці:

1) дрэваапрацоўчая;
2) харчовая;
3) хімічная;
4) нафтахімічная;
5) прыборабудаўнічая.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 123.**

В20. Вызначце асаблівасці беларускай мадэлі сацыяльна-эканамічнага развіцця:

1) арыентаванасць беларускай эканомікі толькі на расійскі рынак;
2) шматвектарнасць знешнеэканамічнай палітыкі;
3) дзяржаўнае рэгуляванне эканамічных працэсаў;
4) масавая прыватызацыя;
5) роўнасць розных форм уласнасці.

***Адказ запішыце лічбамі (парадак запісу лічбаў не мае значэння). Напрыклад:* 123.**

В21. Устанавіце адпаведнасць.

Гістарычная падзея	Дата
А) стварэнне Шанхайскай арганізацыі супрацоўніцтва (ШАС)	**1)** 1951 г.
Б) аварыя на Чарнобыльскай АЭС	**2)** 1957 г.
В) стварэнне Еўрапейскага эканамічнага супольніцтва (ЕЭС)	**3)** 1986 г.
Г) выбранне М. С. Гарбачова Прэзідэнтам СССР	**4)** 1990 г.
	5) 2001 г.

***Адказ запішыце ў выглядзе спалучэння літар і лічбаў, захоўваючы алфавітную паслядоўнасць літар левага слупка. Памятайце, што некаторыя даныя правага слупка могуць не выкарыстоўвацца. Напрыклад:* А1Б4В3Г5.**

В22. Устанавіце паслядоўнасць падзей.

1) Рэспубліка Беларусь стала краінай – партнёрам БРІКС;
2) правядзенне рэспубліканскага рэферэндуму, адным з пытанняў якога было пытанне аб статусе рускай мовы;
3) стварэнне Еўразійскага Эканамічнага Саюза (ЕАЭС);
4) надзяленне Усебеларускага народнага сходу статусам канстытуцыйнага органа;
5) увядзенне ў эксплуатацыю першага блока Беларускай атамнай электрастанцыі.

***Адказ запішыце лічбамі. Напрыклад:* 12345.**